

Pregled stanja hrvatske IT industrije

Prosinac 2022.

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Izdavač

Hrvatska gospodarska komora

Za izdavača

dr. sc. Luka Burilović

Autori

Dubravka Zubak i Hrvoje Mirošević, Odjel za financijske institucije i makroekonomske analize
Goran Šaravanja, glavni ekonomist

Prijelom

INTERGRAFIKA TTŽ, Zaprešić

Zagreb, prosinac 2022.

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Pregled stanja hrvatske IT industrije u 2021.

KLJUČNE ČINJENICE

IT sektor se pokazao manje osjetljivim na negativne okolnosti krize 2020. i 2021. godine od većine ostalih djelatnosti, osobito uslužnih. Nakon usporena 2020., u 2021. godini IT industrija raste visokim stopama.

6.547 IT poduzeća

Udio u RH 4,5 %

U posljednjih pet godina broj IT poduzeća se povećao za **50,2 %**, u nefinansijskom sektoru RH za **23,9 %**.

Izvoz 11,9 milijardi kuna

Udio u RH 6,3 %

U posljednjih pet godina izvoz je porastao za **101,4 %**, u nefinansijskom sektoru RH za **38,9 %**.

39.689 zaposlenih

Udio u RH 3,9 %

U posljednjih pet godina broj zaposlenih u IT poduzećima je povećan za **45,4 %**, u nefinansijskom sektoru RH za **13,5 %**.

32,2 milijarde kuna prihoda

Udio u RH 3,7 %

U posljednjih pet godina, poslovni prihodi IT poduzeća su porasli **57,4 %**, u nefinansijskom sektoru RH **30,3 %**.

4,56 milijardi kuna EBITDA-e

U posljednje četiri godine EBITDA IT industrije je povećana **76,9 %**, u nefinansijskom sektoru RH **36,1 %**.

9.564,67 kuna prosječna neto plaća

Viša za 50 % od prosjeka RH

U posljednjih pet godina, prosječna plaća u IT sektoru je porasla za **24,4 %**, u nefinansijskom sektoru RH za **18,2 %**.

Mala i mikro poduzeća najdinamičniji su dio IT industrije

Mikro i mala poduzeća zabilježila su natprosječan rast prihoda, izvoza, EBITDA i prosječnih plaća u razdoblju od 2017. do 2021.

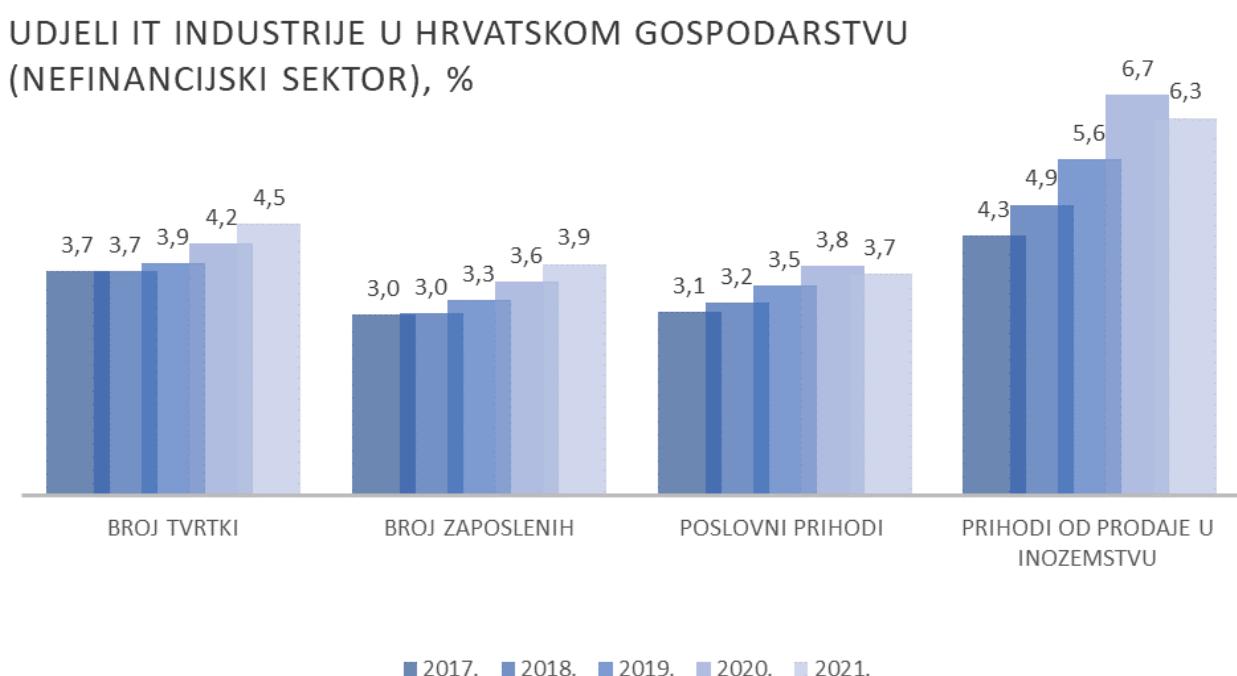
Skupina malih IT poduzeća prvi je put 2021. ostvarila veće prihode od izvoza nego velika IT poduzeća.

Rast značaja IT industrije u hrvatskome gospodarstvu

IT industrija raste brže od prosjeka rasta hrvatskoga gospodarstva čime je i njen značaj odnosno doprinos nacionalnoj bruto dodanoj vrijednosti (BDV-u) odnosno bruto domaćem proizvodu (BDP-u) veći. Posljednji raspoloživi podaci koji očitavaju značaj IT industrije (razred J62 i J63) u nacionalnom gospodarstvu pokazuju da je udio BDV-a IT industrije 2020. iznosio 2,5 posto što je bilo rekordno visoko te 0,6 postotnih bodova više nego 2017. godine ili 1,3 postotna boda više nego 2012. godine. Primjetan je nagli skok udjela 2020. godine kada je, u okolnostima pandemije, vrijednost hrvatskoga BDV-a pala (-6,7 posto nominalno), dok je vrijednost BDV-a djelatnosti J62 i J63 nominalno porasla za 15 posto. U 2021. očekujemo stagnaciju udjela s obzirom na trenutno dostupan podatak DZS-a o smanjenju udjela djelatnosti J Informacije i komunikacije (gdje J62 i J63 čine gotovo polovinu) sa 6,0 na 5,9 posto.

Prema podacima iz godišnjih finansijskih izvještaja poduzetnika, u 2021. godini IT sektor sudjelovao je u hrvatskome nefinansijskom sektoru s 4,5 posto poduzeća, 3,9 posto zaposlenih, 3,7 posto prihoda te 6,3 posto izvoza.

Slika 1 – Udjeli ključnih pokazatelja IT industrije u nacionalnom gospodarstvu tijekom godina

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

Rast broja IT poduzeća 12,1 posto

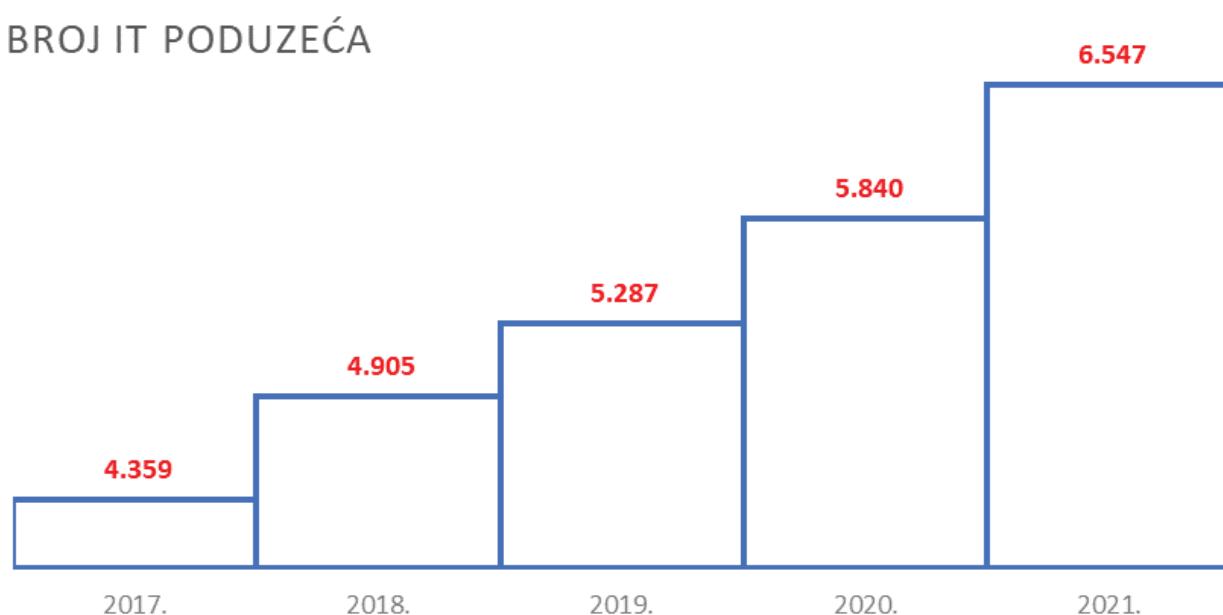
Broj IT poduzeća kontinuirano raste; u posljednjih pet godina prosječnom godišnjom stopom od 10,7 posto. U 2021. godini zabilježen je iznadprosječni rast od 12,1 posto te je bilo ukupno 707 IT poduzeća više negoli godinu dana prije te 50,2 posto poduzeća više negoli prije pet godina. Najbrojnija su poduzeća u segmentu pružatelja IT usluga, u 2021. godini bilo ih je 5.740, odnosno 87,7 posto IT tvrtki pripadalo je uslužnim IT poduzećima.

Unutar uslužnih IT poduzeća također postoji koncentracija: 65,4 posto uslužnih IT tvrtki bavi se računalnim programiranjem. Dakle, računalno programiranje najčešća je IT djelatnost; za nju (kao osnovnu djelatnost) registrirano je 57,4 posto svih IT poduzeća.

U godišnjoj usporedbi najviše porastao broj mikro poduzeća (za 700), koja su i najbrojnija u IT sektoru (90 posto ukupnog broja IT poduzeća) te tijekom godina imaju i najdinamičniju promjenu (u posljednjih pet godina njihov se broj povećao za 57 posto). S druge strane, broj srednjih i velikih IT poduzeća gotovo stagnira tijekom godina zbog čega njihov udio u ukupnom broju IT tvrtki pada (s 1,8 posto u 2017. na 1,3 posto u 2021.).

Najviše velikih i srednjih IT tvrtki ima u djelatnosti Računalno programiranje (pet velikih i 28 srednjih), kod kojih nema promjena u posljednjih pet godina.

Slika 2 – Broj IT poduzeća u RH tijekom godina

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

Rast broja zaposlenih 10,8 posto

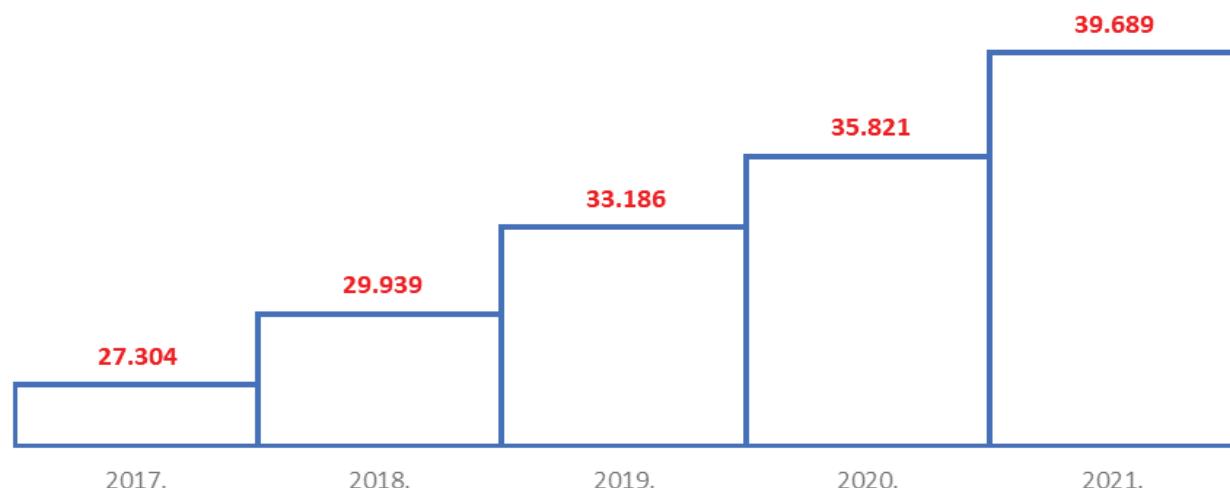
Rast IT industrije vidljiv je i po broju zaposlenih koji se kontinuirano povećava, a posljednjih pet godina prosječnom stopom od 9,8 posto. U 2021. godini godišnji je rast bio iznadprosječan (10,8 posto) te je bilo 3.868 zaposlenih više negoli godinu dana prije, a u odnosu na stanje prije pet godina IT industrija imala je 12.385 zaposlenih više (45,4 posto). U godišnjoj usporedbi najviše porastao broj zaposlenih u mikro poduzećima (za 1.592), dok je najmanji porast zabilježen kod velikih poduzeća (za 477). No, kako se broj velikih poduzeća nije mijenjao, prosječan broj zaposlenih u jednom velikom poduzeću porastao je za 37 zaposlenih, što ocrtava njegovo širenje.

Računalno programiranje najznačajnija je i najveća IT djelatnost i prema kriteriju radne snage: ovdje je zaposlena 20,1 tisuća radnika što je 64,6 posto zaposlenosti uslužnog IT sektora, odnosno 50,6 posto cijele IT industrije. Najmanje je zaposlenih u trgovinskim IT poduzećima (2,2 tisuće), unutar čega značajno manje u maloprodaji (640) nego u veleprodaji (1,5 tisuća).

U skupini IT proizvođača zaposleno je 6,5 tisuća, od čega samo u jednom poduzeću (Ericsson Nikola Tesla d. d.) 2,6 tisuća odnosno 40,4 posto zaposlenih cijele skupine IT proizvođača. Budući da se Ericsson Nikola Tesla d. d. u travnju 2022. godine preregistrirao u uslužni IT sektor, skupni će podaci za razdoblje od 2022. nadalje za IT proizvođače biti znatno drukčiji.

Slika 3 – Broj zaposlenih u IT industriji tijekom godina

BROJ ZAPOSLENIH U IT PODUZEĆIMA

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

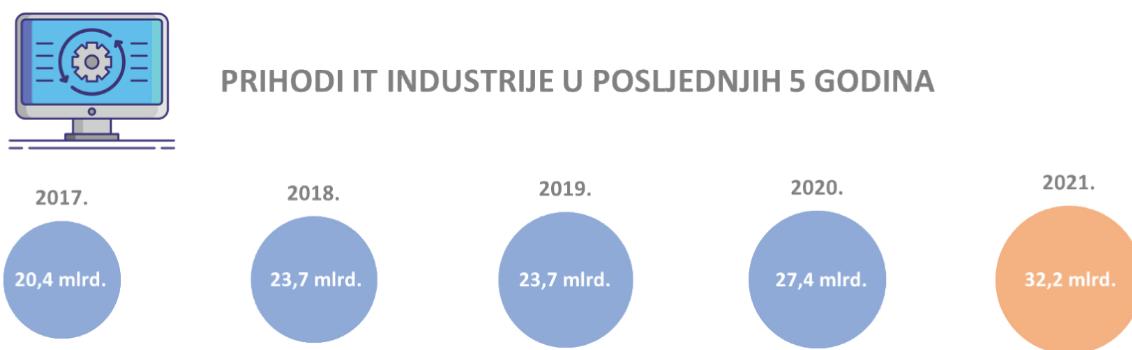
Rast poslovnih prihoda 14,8 posto

Prihodi hrvatske IT industrije porasli su za više od 57 posto u razdoblju od 2017. do 2021. godine ili za gotovo 12 milijardi kuna te su u 2021. godini premašili iznos od 32 milijarde kuna. Nakon usporavanja rasta u 2020. godini (kada je iznosio samo 2,3 posto zbog globalne krize izazvane pandemijom), već 2021. godine uslijedio je snažan oporavak kada su prihodi porasli za 14,8 posto.

Najveći doprinos ukupnom rastu prihoda IT industrije u posljednjih pet godina dala su mala poduzeća, čiji je prihod porastao za više od 70 posto (četiri milijarde kuna) te je u 2021. godini iznosio rekordnih 9,7 milijardi kuna.

Računalno programiranje najznačajnija je i najveća IT djelatnost kada se strukturiraju poslovni prihodi IT industrije. IT poduzeća koja se bave računalnim programiranjem 2021. godine uprihodila su 60,4 posto poslovnih prihoda IT uslužnih poduzeća, odnosno 38,1 posto prihoda cijele IT industrije. Njihovi su prihodi bili viši 2,8 puta od prihoda IT trgovaca te 1,6 puta veći od prihoda IT proizvođača. Međutim, kako u djelatnosti računalnog programiranja posluje najveći broj mikro poduzeća, prosječni je prihod u toj djelatnosti među nižima (3,3 milijuna kuna).

Slika 4 – Poslovni prihodi IT industrije tijekom godina

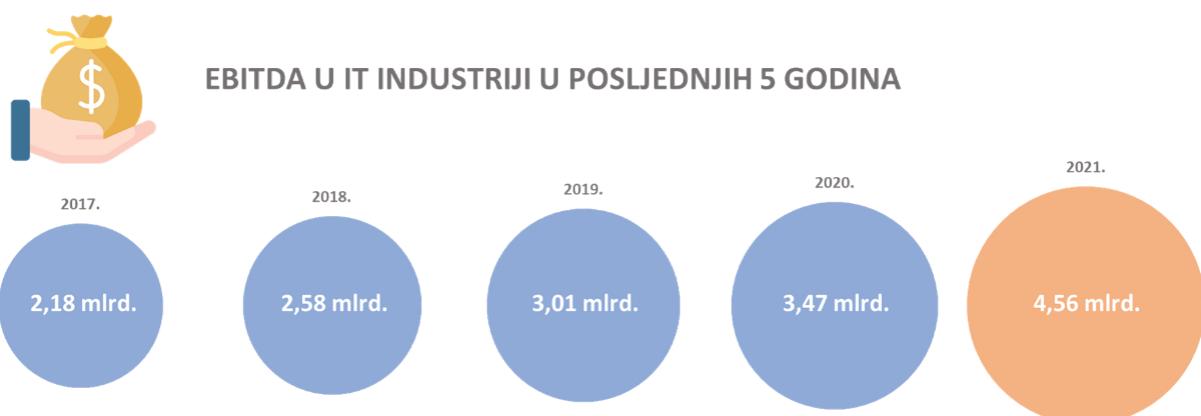
Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

Rast EBITDA-e 31,4 posto

Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) jedan je od najčešće korištenih pokazatelja uspješnosti poslovanja poduzeća. EBITDA za hrvatsku IT industriju porasla je s 2,18 milijardi kuna u 2017. na 4,56 milijardi kuna u 2021. godini, što je rast od 109 posto u promatranom razdoblju. Rast u 2021. godini od 31,4 posto bio je dvostruko viši nego u prethodnoj godini te znatno iznad prosječnoga rasta u posljednjih pet godina (20 posto). Najveći doprinos rastu EBITDA-e hrvatske IT industrije došao je od mikro poduzeća koja su u petogodišnjem razdoblju ostvarila povećanje EBITDA-e od gotovo 870 milijuna kuna, što predstavlja prosječnu godišnju stopu rasta veću od 30 posto.

Mikro i mala poduzeća u razdoblju od posljednjih pet godina ostvarila su iznadprosječne stope rasta prihoda i EBITDA-e, što ih čini predvodnicima hrvatske IT industrije.

Slika 5 – EBITDA u IT industriji tijekom godina

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

Rast izvoza 26,3 posto

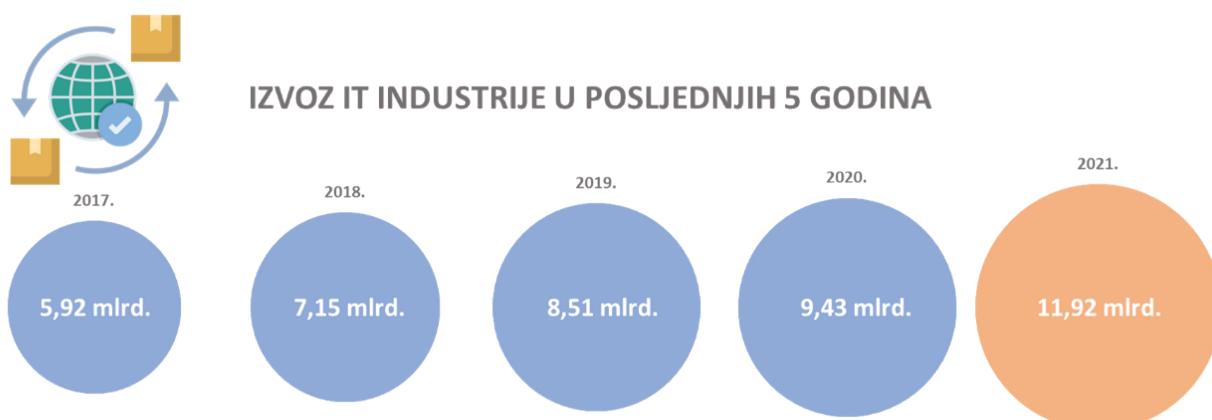
Izvoz IT industrije u razdoblju od 2017. do 2021. godine udvostručio se, rastući po prosječnoj godišnjoj stopi od 19,1 posto. U 2021. ostvaren je godišnji rast od 26,3 posto, više nego dvostruko viši od rasta iz prethodne godine te iznad petogodišnjega prosjeka.

IT industrija je u 2021. godini na inozemnom tržištu uprihodila 11,9 milijardi kuna, odnosno 37,1 posto ukupnih poslovnih prihoda ostvarila je izvozom. Pritom najveći udio izvoza u poslovnim prihodima imaju uslužna IT poduzeća (40,4 posto), nešto manje proizvodna (39,2 posto) te najmanje trgovinska (18,1 posto).

Najveći doprinos rastu prihoda od izvoza u IT industriji u posljednjih pet godina dolazi od malih IT poduzeća čiji su prihodi od izvoza porasli za 2,2 milijarde kuna, odnosno povećali su se za više od 2,5 puta te su u 2021. godini iznosili 3,6 milijardi kuna.

U 2021. godini prosječan udio izvoza u prihodima IT industrije iznosio je nešto više od 37 posto. Najveći udio izvoza u prihodima u 2021. godini imala su velika poduzeća s udjelom izvoza od čak 43 posto u prihodima. Slijede mala poduzeća s udjelom od 37 posto izvoza u prihodima, što je ujedno i prosjek cijele IT industrije. Mikro i srednja poduzeća s 33 posto (srednja poduzeća) i 34 posto (mikro poduzeća) udjela nalaze se ispod prosjeka IT industrije.

Slika 6 – Izvoz IT industrije

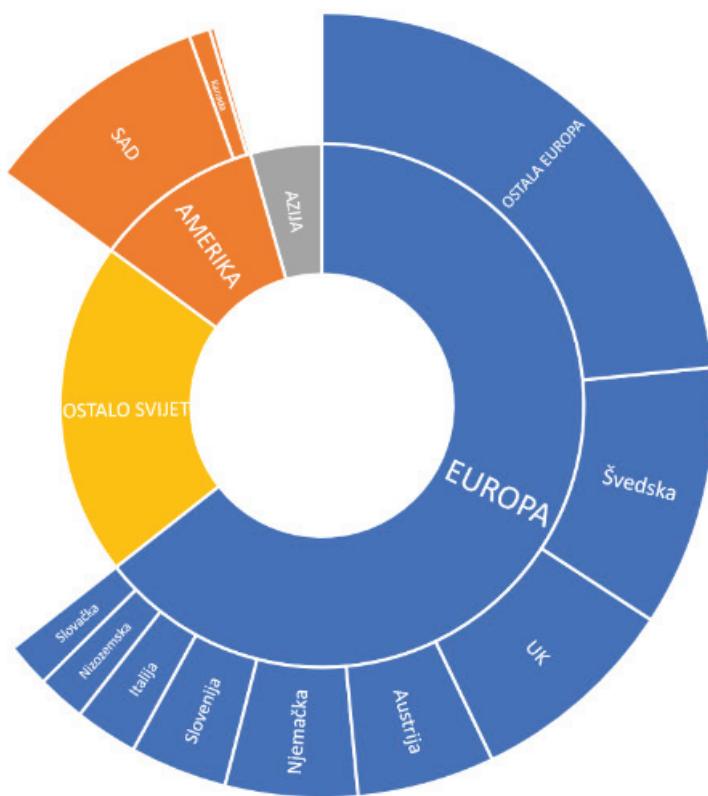

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

Izvoz IT industrije možemo pratiti i prema podacima UNCTAD-a gdje se mogu izdvajati Računalne usluge (Computer services). Podaci za 2021. pokazuju da je Hrvatska izvezla računalnih usluga u vrijednosti od 966,8 milijuna USD, što je bilo 12,2 posto više nego godinu prije te ujedno i rekordno visoko. Godišnji nominalni izvoz raste uzastopno od 2014. godine, prosječno se godišnje povećavajući za 19 posto. U posljednjih pet godina 64 posto izvoza realizirano je u Europi (od čega 44,6 posto u Europskoj uniji i 27,1 posto u eurozoni) te 9,4 posto u SAD-u. Ostala su tržišta mala; Azija čini četiri posto, Afrika 0,3 posto, a Australija 0,04 posto.

Slika 7 – Izvoz računalnih usluga

IZVOZ RAČUNALNIH USLUGA OD 2016. DO 2020.

Izvor: UNCTAD, BOP6, obrada HGK

Rast prosječne neto plaće 8,4 posto

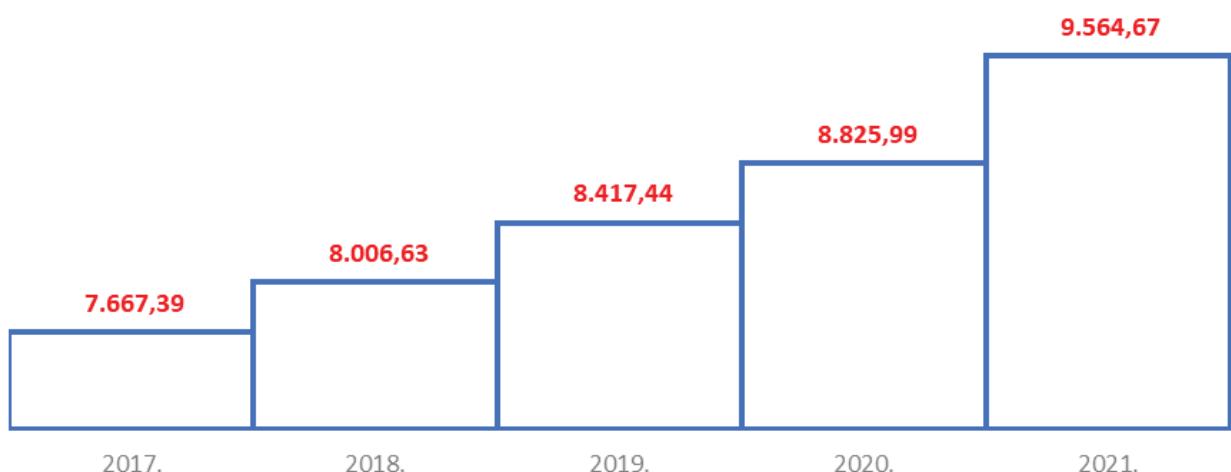
Prosječne neto plaće u IT industriji kontinuirano rastu; u posljednjih pet godina prosječnom godišnjom stopom od 5,7 posto (nominalno). Tako je iznos prosječne plaće u 2021. godini u IT industriji bio veći za 24,7 posto nominalno (za 1.897,28 kuna) u odnosu na stanje prije pet godina. Kako je inflacija u tome razdoblju iznosila 5,1 posto, realni rast prosječne neto plaće u promatranih pet godina u IT industriji iznosio je 18,7 posto. Pritom je najviša dinamika rasta ostvarena u 2021. godini (8,4 posto nominalno), gotovo dvostruko brža nego prethodne godine te 1,5 puta brža od prosječne godišnje stope rasta u posljednjih pet godina.

Znatno ubrzanje rasta plaća u 2021. godini vidljivo je kod svih veličina IT tvrtki, no najviše kod velikih, gdje je godišnja stopa povećana 2,5 puta. Velike tvrtke imale su i najvišu godišnju stopu rasta (10,5 posto), nešto nižu imale su mikro tvrtke (10,4 posto), zatim male (9,2 posto) te najnižu srednje (6,5 posto).

U apsolutnim vrijednostima velike tvrtke isplaćuju najviše prosječne plaće, dok najniže plaće isplaćuju mikro tvrtke. Razlika prosječne plaće u mikro i velikim tvrtkama, međutim, smanjuje se: u 2017. godini prosječna plaća u velikim IT tvrtkama bila je viša za 130 posto, a u 2021. godini za 122 posto.

Slika 8 – Prosječne neto plaće u IT poduzećima

PROSJEČNE NETO PLAĆE U IT PODUZEĆIMA (U KN)

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

IT industrija isplaćuje znatno više neto plaće od hrvatskoga prosjeka te ta razlika kontinuirano raste. Prosječna plaća u IT industriji 2021. godine bila je viša od prosječne plaće cijelog nefinansijskoga sektora za 50 posto, dok je pet godina prije bila viša za 42 posto. Odnosno, prosječna neto plaća u IT industriji kontinuirano brže raste, a posebno je naglašena viša dinamika rasta u posljednje dvije godine, što možemo povezati i s pritiscima na rast plaća zbog naglašenog nedostatka radne snage u području IT industrije.

Prosječna bruto plaća samo 40,9 posto prosjeka EU-a

Prema posljednjem podatku iz strukturnih statistika Eurostata (za 2020.), prosječna bruto plaća u Hrvatskoj u usporedivom dijelu IT industrije (djelatnost J62 Računalno programiranje) bila je na razini od 40,9 posto prosjeka EU27. Prema podacima iz GFI-ja za 2021. godinu, vidljivo je da su od 2019. do 2021. prosječne bruto plaće u IT sektorу porasle za 10 posto (u kunama) odnosno 8,7 posto (u eurima) te su prvi put 2021. prešle vrijednost od 2.000 eura. Kako se iz prijašnjih razdoblja vidi, prosječna bruto plaća u hrvatskome IT sektorу postupno konvergira prosjeku EU-a (odnosno raste brže od prosjeka EU-a), što bi značilo da se u 2021. vjerojatno nastavila kretati prema razini od 45 posto. Ipak, to je još uvijek vrlo nisko te svrstava Hrvatsku među europske zemlje s najnižim prosječnim bruto plaćama (najnižima u EU), što čini hrvatske IT tvrtke slabo konkurentnima na europskom tržištu rada za privlačenje (zadržavanje) kvalitetne radne snage.

Slika 9 – Bruto plaće u IT industriji u europskim zemljama

Prosječna mjesečna bruto plaća u djelatnostima J62 i J6311 u europskim zemljama (2020.), prosjek EU-27=100

Izvor: Eurostat, obrada HGK

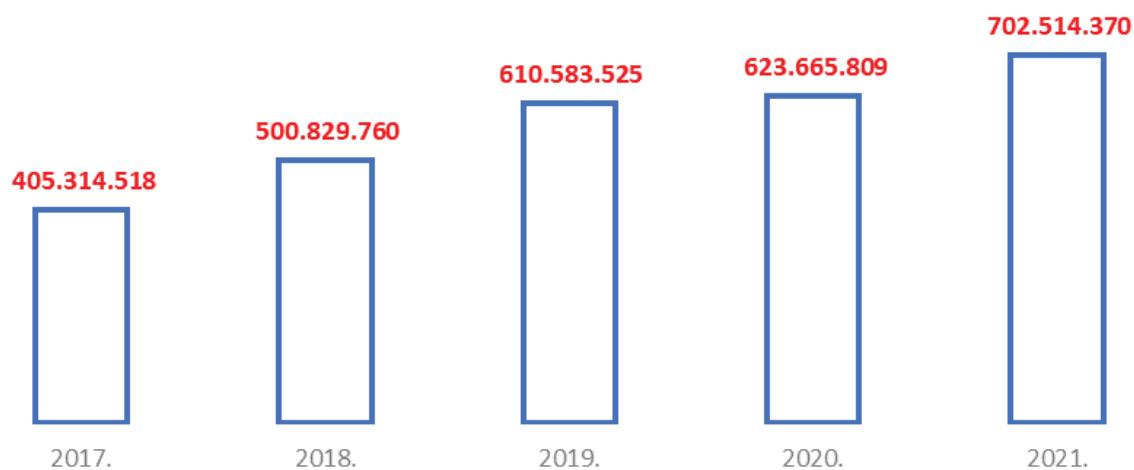
Rast investicija 12,6 posto

IT poduzeća su u 2021. godini nastavila investicijski ciklus povećavši vrijednost bruto investicija u novu dugotrajnu imovinu za 12,6 posto u odnosu na prethodnu godinu. Ulaganja su bila koncentrirana na manji broj poduzeća: 15 posto od ukupnog broja IT poduzeća iskazalo je vrijednost ulaganja u novu dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od nule. Pritom je 15 tvrtki s najvećim iznosima ulaganja činilo 58 posto svih ulaganja IT sektora. Najveće pojedinačno ulaganje u 2021. godini iznosilo je 95,1 milijun kuna, dok je prosječna vrijednost investicije iznosila 717,6 tisuća kuna, što je bilo najviše u promatranih pet godina (osim 2019. kada je prosječno ulaganje iznosilo 763,2 tisuće kuna). U posljednjih pet godina IT tvrtke ukupno su investirale 2,8 milijardi kuna.

Najdinamičniji godišnji rast u 2021. zabilježen je kod malih (69 posto) i mikro (53,6 posto) IT poduzeća, dok su velika uložila manje nego prethodne godine (-19 posto). Višegodišnja dinamika rasta također je najviša kod malih i mikro poduzeća, no udio investicija u dobiti pokazuje da ta poduzeća reinvestiraju manji dio dobiti negoli je to slučaj sa srednjim, a pogotovo s velikim poduzećima.

Slika 10 – Bruto investicije u novu dugotrajnu imovinu u IT poduzećima

BRUTO INVESTICIJE U NOVU DUGOTRAJNU IMOVINU U IT PODUZEĆIMA (U KN)

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

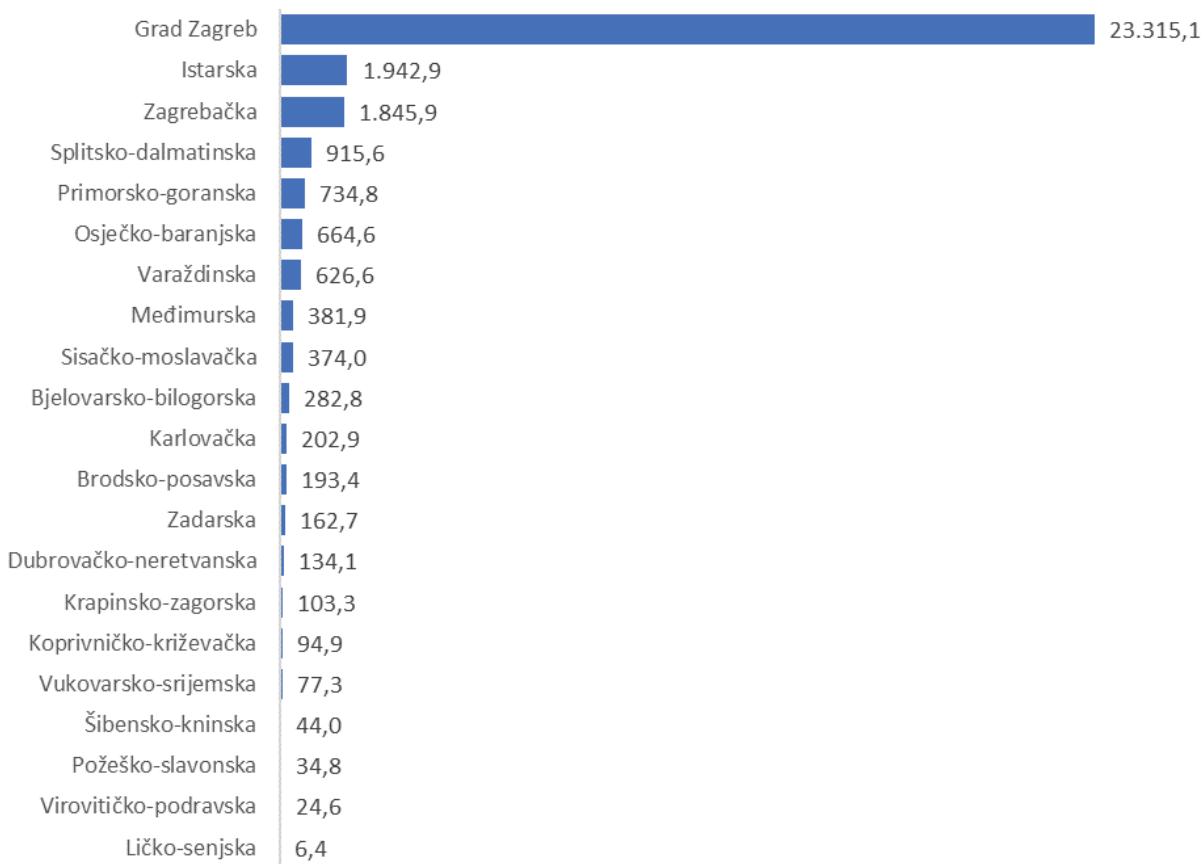
Regionalni aspekt: koncentracija u Gradu Zagrebu

Prema podacima iz Godišnjih finansijskih izvještaja, u Gradu Zagrebu je 2021. godine poslovalo 3.369 IT poduzeća odnosno 51,5 posto svih IT poduzeća u Hrvatskoj, od čega 11 od ukupno 13 velikih poduzeća (preostala dva su u Istarskoj županiji). Stoga su i svi ostali pokazatelji koncentrirani u Gradu Zagrebu: ovdje je IT industrija ostvarila 72,5 posto poslovnih prihoda, bilo je zaposleno 61,2 posto zaposlenih u IT sektoru, ostvareno je 64,4 posto izvoza IT industrije, 69,5 posto EBITDA-e te su isplaćene najviše prosječne plaće (12 posto iznad prosjeka ukupne hrvatske IT industrije). No, nastavljen je trend pada udjela Grada Zagreba u IT industriji koji je vidljiv posljednjih godina, dok veći rast značaja bilježe Istarska, Zagrebačka i Osječko-baranjska županija.

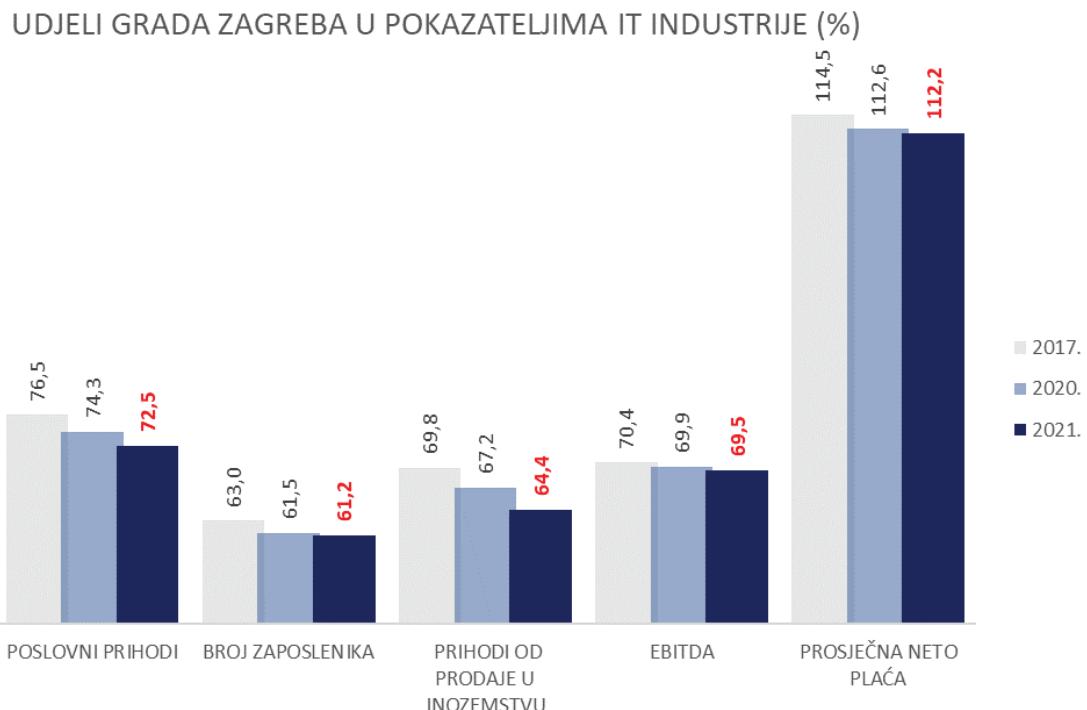
U 2021. ostvaren je rast poslovnih prihoda IT poduzeća u svim županijama osim Koprivničko-križevačke (-14,5 posto), Šibensko-kninske (-28,2 posto) i Požeško-slavonske (-3,0 posto). Najveći godišnji rast ostvaren je u Istarskoj županiji (32,4 posto), pri čemu su tri najveće tvrtke (Infobip d. o. o., Carel Adriatic d. o. o. i Danieli-Systec d. o. o.) utjecale na 43,4 posto porasta prihoda IT industrije u ovoj županiji.

Slika 11 – Poslovni prihodi u IT poduzećima

POSLOVNI PRIHODI IT PODUZEĆA 2021., U MIL. KN

Slika 12 – Udjeli Grada Zagreba

Izvor: Digitalna komora (GFI), obrada HGK

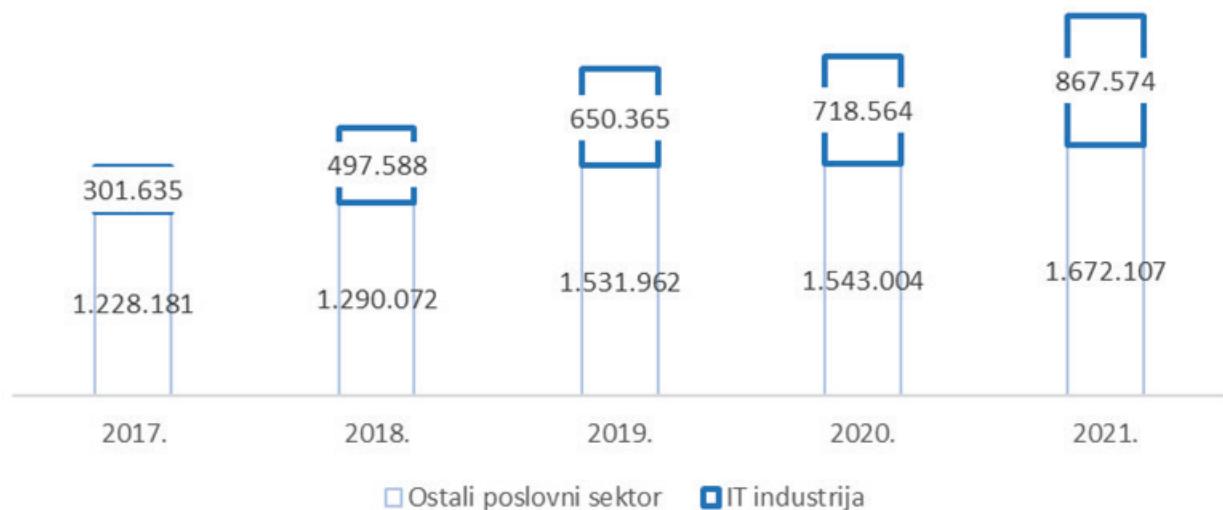
Rast izdataka za Istraživanje i razvoj u IT industriji

Ulaganje u istraživanje i razvoj ključna je komponenta buduće konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva. Preduvjet za povlačenje sredstava iz europskih fondova, a čija je namjena ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije jest Strategija pametne specijalizacije (S3). Dosadašnja Strategija pametne specijalizacije (2014. – 2019.) odnosila se na pet područja i 13 potpodručja, a IT industrija bila je prisutna kao horizontalna mjera koja se mogla uključiti u sva odabrana područja i potpodručja. S novom revizijom pametne specijalizacije za razdoblje od 2021. do 2029. godine dodat će se novo područje koje će se odnositi na IKT industriju, što bi za cilj trebalo imati „puno brži razvoj IT sektora i njegovu transformaciju s uslužnih na produktne tvrtke, a što je nužno za postizanje skalabilnosti i globalnog uspjeha.”¹

Izdaci za istraživanje i razvoj u IT sektoru rasli su u posljednjih pet godina znatno dinamičnije negoli u ostalom poslovnom sektoru (prosječno godišnje 30,2 posto prema osam posto). U 2021. se, od ukupne vrijednosti izdataka za IR, u IT sektoru realiziralo 34,2 posto, najviše do sada.

Slika 13 – Izdaci za Istraživačko-razvojne aktivnosti

IZDACI ZA IR, 000 KN

Izvor: DZS, obrada HGK

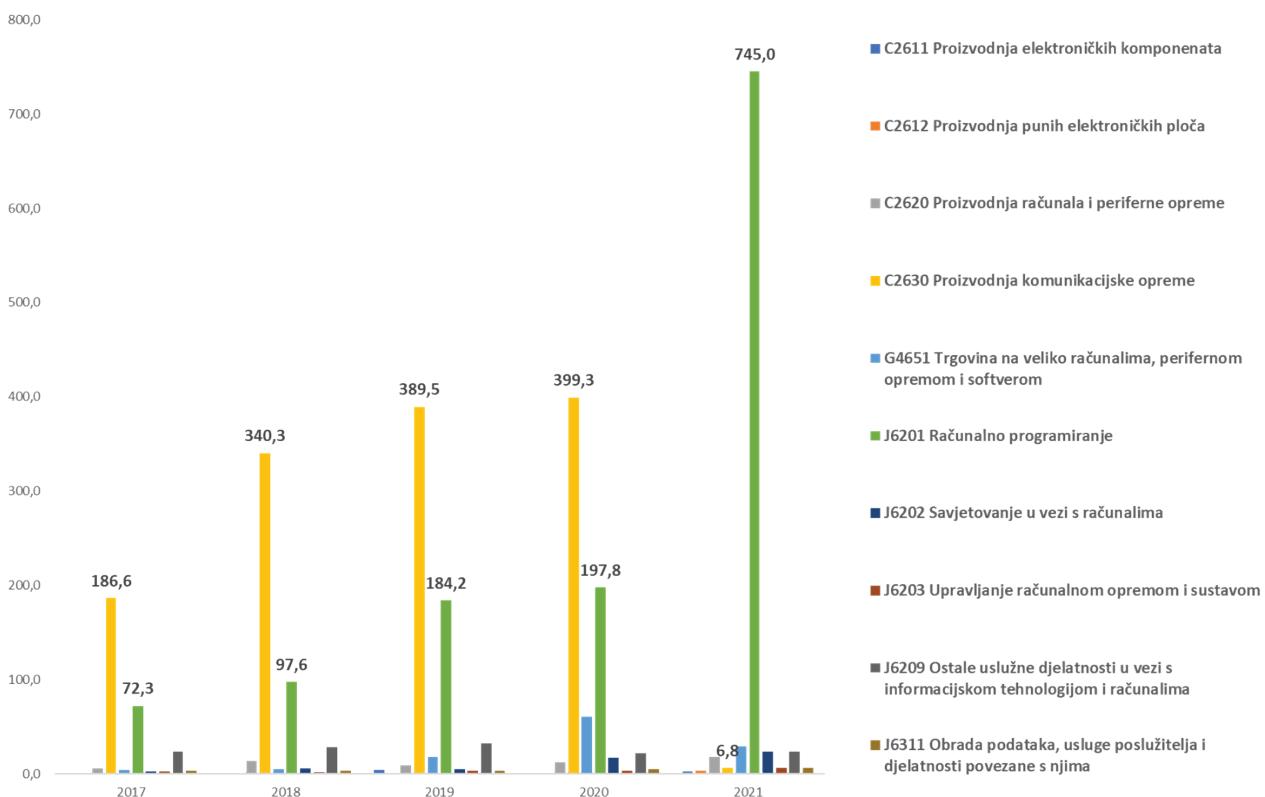
Ukupni izdaci za istraživanje i razvoj u IT industriji porasli su s 301,6 milijuna kuna u 2017. godini na 867,6 milijuna kuna u 2021. godini, odnosno rasli su po prosječnoj godišnjoj stopi od 30,2 posto.

Najveći udio u izdacima za istraživanje i razvoj u 2021. godini zabilježio je sektor J6201 Računalno programiranje. Pretpostavka je da je veliki pad sektora C2630 Proizvodnja komunikacijske opreme i veliki godišnji rast sektora J6201 Računalno programiranje posljedica administrativne promjene NKD klasifikacijske označke dioničkog društva Ericsson Nikola Tesla d. d., koje je u 2022. promjenilo osnovnu djelatnost iz sektora C2630 Proizvodnja

¹ <https://www.vecernji.hr/techsci/digitalni-proizvodi-i-platforme-novo-prioritetno-tematsko-podrucje-1575437>

komunikacijske opreme u sektor J6201 Računalno programiranje. U 2021. godini više od 85 posto izdataka za istraživanje i razvoj odnosi se na sektor J6201 Računalno programiranje. Sljedeća su dva sektora po veličini izdataka za istraživanje i razvoj - G4651 Trgovina na veliko računalima, perifernom opremom i softverom (3,4 posto udjela u ukupnim izdacima za I&R u IT industriji) i J6209 Ostale uslužne djelatnosti u vezi s informacijskom tehnologijom i računalima (2,7 posto udjela u izdacima za istraživanje i razvoj ukupne IT industrije).

Slika 14 – Izdaci za Istraživačko-razvojne aktivnosti prema sektorima IT industrije, u milijunima kuna

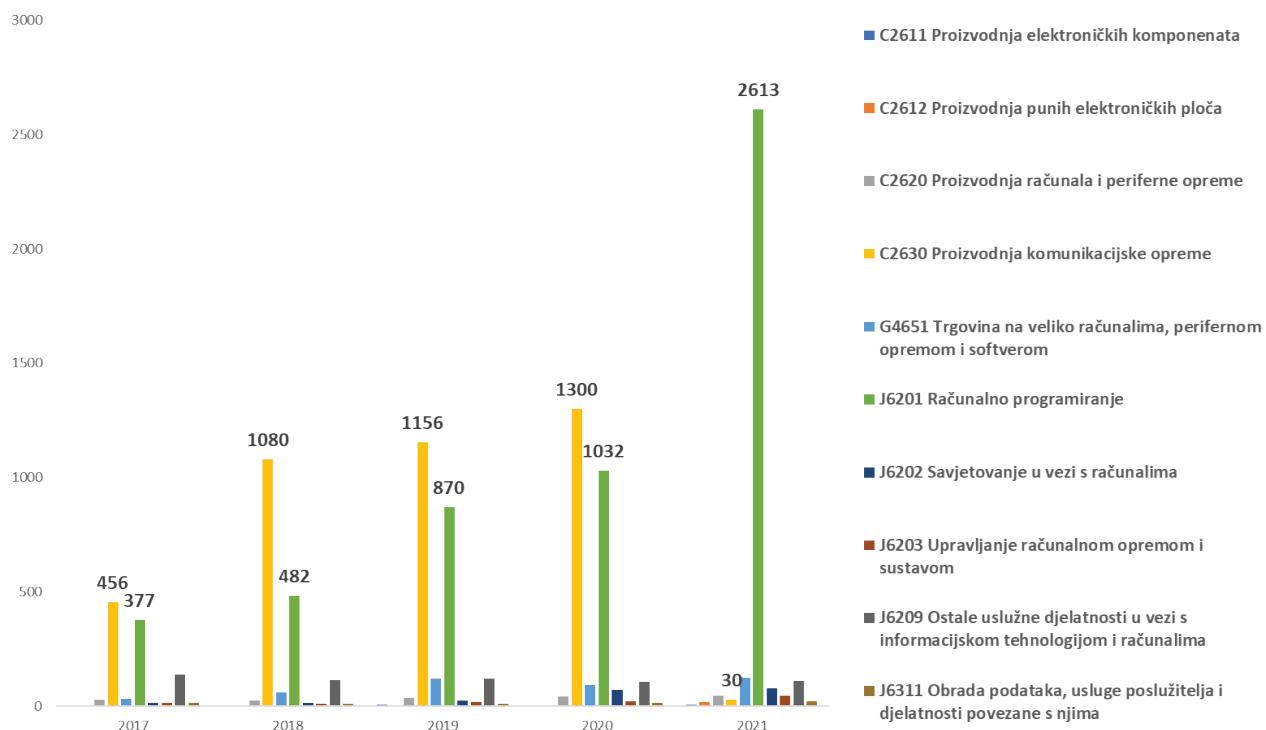
Izvor: DZS, obrada HGK

Prepostavlja se da se veliki skok broja zaposlenih 2021. godine u aktivnostima istraživanja i razvoja u sektor J6201 Računalno programiranje također odnosi na administrativnu promjenu NKD klasifikacije dioničkog društva Ericsson Nikola Tesla. Ukupni broj zaposlenih u aktivnostima istraživanja i razvoja u IT industriji porastao je sa 1071 u 2017. godini na 3093 zaposlene osobe u 2021. godini što predstavlja prosječnu godišnju stopu rasta od 30,4 posto.

U 2021. godini udio sektora J6201 Računalno programiranje u ukupnom broju zaposlenih u aktivnostima istraživanja i razvoja u IT industriji iznosio je nešto više od 84 posto. Od ostalih sektora IT industrije najviše zaposlenih na aktivnostima istraživanja i razvoja u 2021. godini zabilježili su sektori G4651 Trgovina na veliko računalima, perifernom opremom i softverom (četiri posto) i J6209 Ostale uslužne djelatnosti u vezi s informacijskom tehnologijom i računalima (3,6 posto).

Zaključno, većina izdataka za istraživanje i razvoj (85,9 posto), kao i zaposlenika u aktivnostima u IT industriji (84,5 posto) odnosi se na ključni sektor IT industrije J6201 Računalno programiranje (85,9 posto), dok su svi ostali sektori IT industrije mnogo manje orijentirani na aktivnosti istraživanja i razvoja.

Slika 15 – Broj zaposlenih na poslovima istraživanja i razvoja u IT industriji

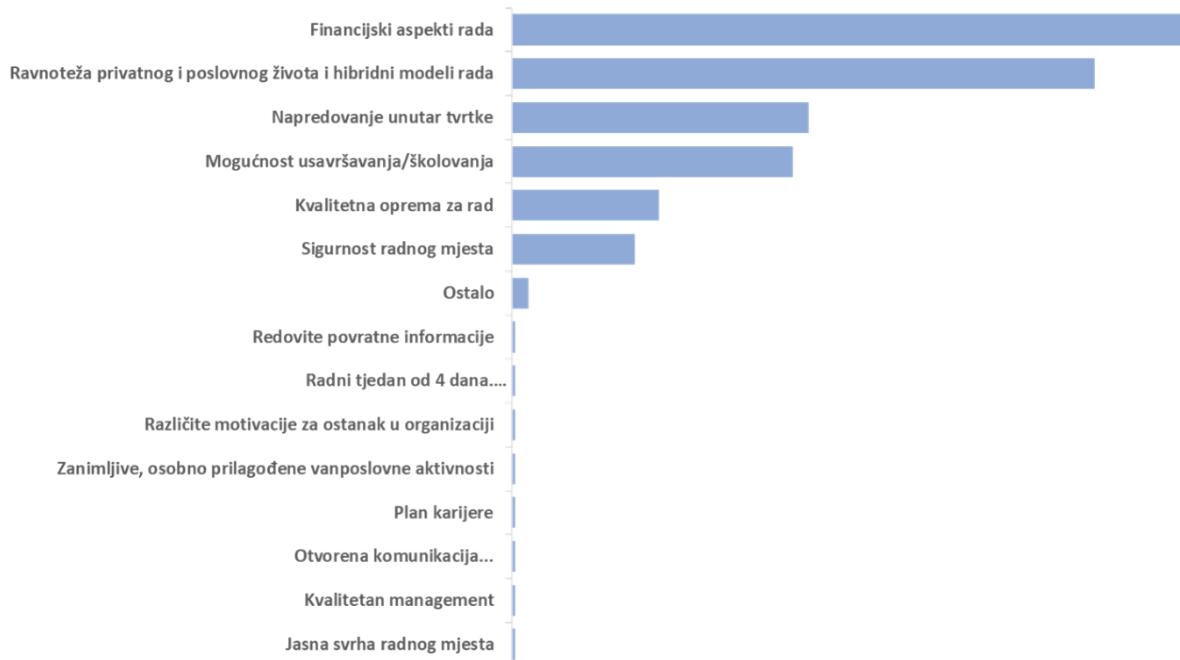
Izvor: DZS, obrada HGK

Radna snaga u IT industriji (anketa)

Nalazi ankete mogu se podijeliti u tri osnovne kategorije:

- Privlačenje i zadržavanje kvalitetnoga kadra
- Kultura poduzeća kao faktor u privlačenju talenata
- Utjecaj hibridnih modela rada na uključenost, motivaciju i produktivnost zaposlenika.

Slika 16 – Primarni faktori u zadržavanju kvalitetnoga kadra

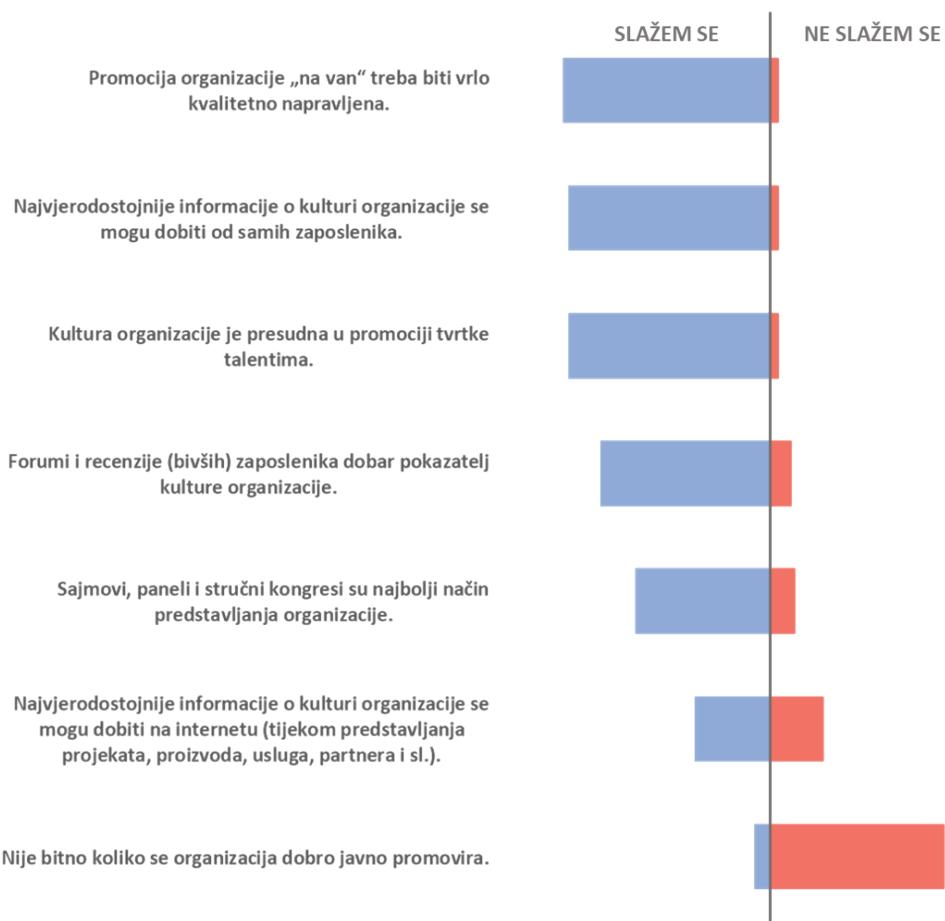
Izvor: HGK

Zaključno, iz ankete se mogu izlučiti dva primarna faktora koja pridonose privlačenju i zadržavanju kvalitetnoga kadra, a to su: oni faktori koji se odnose na finansijsko nagrađivanje i ostale benefite povezane s finansijskim aspektom rada te faktori koji se odnose na ravnotežu privatnog i poslovnog života i s njima povezanim hibridnim modelima rada.

Kultura poduzeća i njezin utjecaj na privlačenje novih kadrova potvrđeni su u dijelu ankete koji se odnosio na privlačenje novih kvalitetnih kadrova. Iako kultura poduzeća nije najvažniji čimbenik u privlačenju novih kvalitetnih kadrova, i dalje je vrlo bitan element u privlačenju novih talenata, ali i općenito u poslovanju poduzeća. Anketom se pokušalo utvrditi koliko je kultura poduzeća presudna u predstavljanju poduzeća budućim kadrovima te koji je najbolji način predstavljanja kulture poduzeća.

Na slici 16 prikazane su proporcije slaganja s tvrdnjama o kulturi poduzeća te je vidljivo da ispitanici smatraju da promocija organizacije i njezine kulture „na van“ treba biti kvalitetno izvedena. Nadalje, većina ispitanika slaže se s time da se najvjerojatnije informacije o kulturi neke organizacije mogu dobiti od samih zaposlenika te organizacije. Ove dvije tvrdnje, s kojima se gotovo jednoglasno slažu svi ispitanici iz ankete, upućuju na to da bi i sami zaposlenici organizacije trebali biti glavni promotori kulture organizacije jer su oni najvjerojatniji izvor informacija o kulturi neke organizacije.

Slika 17 – Kultura organizacije i privlačenje talenata

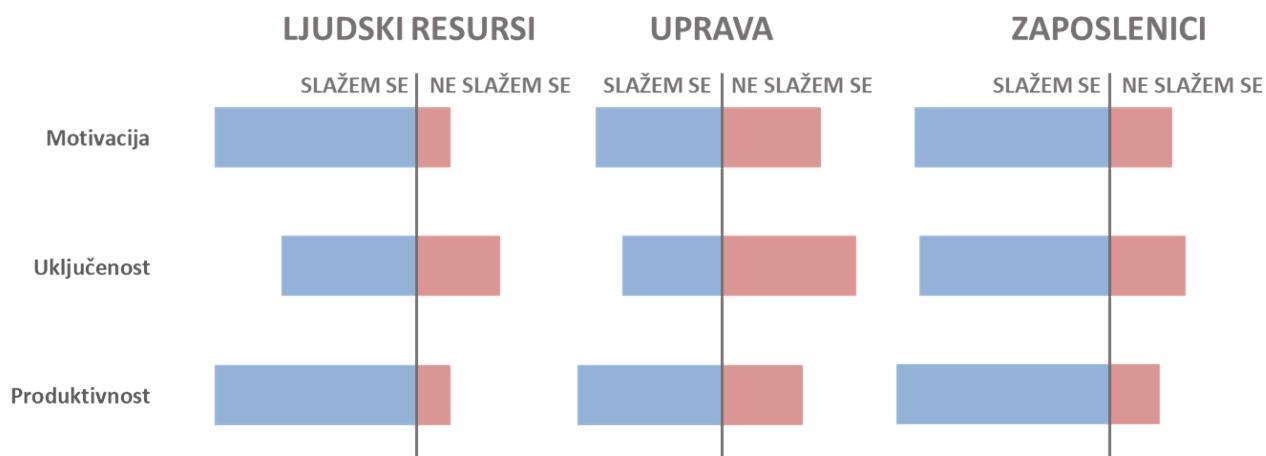

Izvor: HGK

U dijelu ankete u kojem se ispitivao utjecaj hibridnih modela rada na uključenost, motivaciju i produktivnost zaposlenika s obzirom na prakse hibridnog načina rada, ispitanici se većinom slažu da hibridni modeli rada ne utječu, odnosno da bitno ne mijenjaju ni motivaciju, ni uključenost, ni produktivnost u usporedbi sa „starim načinom rada“.

Na slici 17 vidljive su proporcije slaganja/neslaganja s tvrdnjama o nepostojanju negativnog utjecaja novih hibridnih oblika rada na uključenost, motivaciju i produktivnost zaposlenika. Najveća varijacija u odgovorima prisutna je između uprave i ostale dvije skupine: ljudskih resursa i zaposlenika. O pitanju motivacije i negativnih utjecaja hibridnih oblika rada na motivaciju, ispitanici iz skupine Ljudski resursi (80 posto) i Zaposlenici (69 posto) većinski se slažu da ne postoji negativan utjecaj na motivaciju, dok samo polovica ispitanika iz kategorije Uprava smatra da hibridni oblici rada nemaju utjecaj na motivaciju zaposlenika.

Slika 18 – Hibridni načini rada i stavovi prema radnim mjestima

Izvor: HGK

Nadalje, na pitanje o negativnim učincima hibridnih oblika rada na uključenost zaposlenika, varijacija u odgovorima između tri skupine ispitanika još je veća. Naime, samo 39 posto ispitanika iz kategorije Uprava smatra da novi hibridni oblici rada nemaju negativan učinak na uključenost zaposlenika, nasuprot kategorijama Ljudski resursi (53 posto) i Zaposlenici (67 posto) koji u mnogo većem postotku smatraju da nema negativnih učinaka po uključenost. Na pitanje o utjecaju novih hibridnih oblika rada na zaposlenike, varijacije u odgovorima ipak su manjeg intenziteta, te tako 57 posto ispitanika iz kategorije Uprava smatra da novi hibridni oblici rada nemaju negativni utjecaj na produktivnost zaposlenika. Preostale dvije kategorije ispitanika izražavaju relativno veći stupanj slaganja s tezom da ne postoji negativan utjecaj hibridnih oblika rada na produktivnost zaposlenika.

Zaključno, iako ispitanici većinski smatraju da novi hibridni oblici rada nemaju utjecaj na uključenost, motivaciju i produktivnost zaposlenika, ne može se zanemariti broj onih koji izražavaju sumnju u to da novi hibridni oblici rada neće imati negativnih utjecaja na uključenost, motivaciju i produktivnost zaposlenika. Također, iz ankete su vidljivi različiti stavovi poslodavaca i zaposlenika o novim hibridnim oblicima rada, pri čemu se može iščitati zabrinutost poslodavaca za organizacijske performanse u svjetlu nove organizacije rada.

Metodologija

- (1) Analiza obuhvaća tvrtke/obrte koji su u sustavu poreza na dobit i koji su predali Godišnja finansijska izvješća FINA-i (GFI-POD).
- (2) Tvrte su klasificirane prema tome kako su registrirale svoju osnovnu djelatnost.
- (3) IT industrija definirana je sljedećim razredima Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD 2007.; NACE Rev. 2):
- C 26.11 Proizvodnja električkih komponenata
 - C 26.12 Proizvodnja punih električkih ploča
 - C 26.20 Proizvodnja računala i periferne opreme
 - C 26.30 Proizvodnja komunikacijske opreme
 - G 46.51 Trgovina na veliko računalima, perifernom opremom i softverom
 - G 46.52 Trgovina na veliko električkim i telekomunikacijskim dijelovima i opremom
 - G 47.41 Trgovina na malo računalima, perifernim jedinicama i softverom u specijaliziranim prodavaonicama
 - G 47.42 Trgovina na malo telekomunikacijskom opremom u specijaliziranim prodavaonicama
 - J 58.21 Izdavanje računalnih igara
 - J 58.29 Izdavanje ostalog softvera
 - J 62.01 Računalno programiranje
 - J 62.02 Savjetovanje u vezi s računalima
 - J 62.03 Upravljanje računalnom opremom i sustavom
 - J 62.09 Ostale uslužne djelatnosti u vezi s informacijskom tehnologijom i računalima
 - J 63.11 Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima
 - S 95.11 Popravak računala i periferne opreme
 - S 95.12 Popravak komunikacijske opreme.
- (4) Najveća IT tvrtka Ericsson Nikola Tesla d. d. u travnju 2022. godine preregistrirala se iz djelatnosti NKD C26.30 u J62.01 te će od 2022. godine biti analizirana u skupini pružatelja IT usluga.
- (5) U međunarodnim usporedbama rabili su se podaci Eurostata iz nacionalnih računa i strukturnih statistika.

HGK
.HR